

5. *Collegiality and professionalism: leadership and cooperation* by R. Marzano and J. Scheeren, *professional leadership, shared vision and goals and a learning organization* by P. Sammons, *strong leadership and practice-oriented staff development* by D. Levine, *strong administrative leadership* by R. Edmonds.

These factors are listed in rank order in terms of their impact on students' achievement, although it does not mean that the factors with lower rank are not critical to the effective running of a school. Those factors positively impact students' achievement up to a certain point only. Such relationships are typically referred to as nonlinear.

Conclusion. *Comparative analysis of the researches in the field of theory of education and educational management allowed defining the most significant school-level factors that influence successful learning of students. These factors are: guaranteed and viable curriculum, collegiality and professionalism, parent and community involvement, safe and orderly environment, challenging goals and effective feedback.*

Key words: *educational management; management; school level; efficiency of studies; educational achievements; professionalism; collective nature; educational aims; school environment; curriculum.*

Одержано редакцією 8.09.2016
Прийнято до публікації 25.09.2016

УДК 378.1

ЗОБЕНЬКО Наталія Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
початкової освіти, Черкаський національний
університет імені Богдана Хмельницького,
Україна

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

Анотація. *Обґрунтовано важливість гуманістично-громадянської спрямованості освітньо-виховного процесу у змісті підготовки майбутніх педагогів. Наголошується на значному підсиленні їхньої культурологічної підготовки у ВНЗ. Гуманістично-громадянську спрямованість виховання майбутніх педагогів представлено як гуманізацію, олюднення педагогічної взаємодії. Саме через гуманізацію відносин як найважливіший чинник цілісного формування особистості, умову освіти, виховання й спілкування, основу соціально-педагогічної взаємодії і виявлення конкретного змісту людських відносин, педагогічна наука здатна визначити шляхи формування моральної зрілості особистості з високою патріотичною свідомістю і міцною громадянською позицією.*

Ключові слова: *гуманістичне виховання; підготовка майбутніх фахівців в умовах навчання у вищих навчальних закладах; концептуальні підходи до підготовки фахівців педагогічної сфери; гуманістична спрямованість педагогічного процесу; єдність процесуально-змістових і мотиваційно-ціннісних сторін підготовки; громадянськість; національне виховання; професійна підготовка педагога; культурологічна підготовка.*

Постановка проблеми. *Перехід України до ринкових відносин, утвердження рівноправності всіх форм власності, кризові процеси в багатьох сферах суспільного життя при зростанні різноманітних матеріальних і духовних потреб людини в силу розширення її цивілізованого соціуму вимагають подальшої трансформації освітньо-виховної політики. Вона, будучи спрямованою на створення передумов для всебічного і гармонійного розвитку творчої особистості, покликана забезпечити водночас надійні мости єдності*

особистих і суспільних інтересів, формування гуманних відносин між людьми, активної соціальної позиції громадянина, який усвідомлює свою роль і місце у світі, здатний у контексті реальних процесів і відносин суспільного життя подолати егоїзм, відчуженість, денаціоналізованість, державну нігілістичність, національну обмеженість та інші антигромадянські якості. Цього можна досягти на основі гуманістично-громадянської спрямованості освітньої політики, а, отже, освітньо-виховного процесу в змісті діяльності всіх закладів, тобто за умови, коли центром і сутністю педагогічної діяльності стане конкретна особистість у всьому багатстві її дійсних і можливих відносин зі світом.

У руслі цих вимог на систему вищої освіти покладено завдання якісної професійної підготовки педагога як однієї з початкових, базових етапів його професіоналізації й становлення.

Зазначимо, що формування нинішньої системи освіти зумовлює потребу у відповідних кадрах – педагогах, фахівцях нової формації. Численні заклади педагогічної сфери потребують дедалі більше фахівців різного профілю, які здатні враховувати і спиратися на економічні, соціальні реформи, ефективно діяти в нових умовах розвитку нашого суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема розвитку гуманістичних ідей досліджується різними авторами. Так, у ряді наукових робіт відображено важливі аспекти означеної проблеми: перетворення школи в «майстерню гуманності» викладено в працях Я. Коменського, А. Макаренка, В. Сухомлинського; психологічні аспекти гуманістичного виховання розкрито в публікаціях І. Беха, О. Бодальова, М. Боришевського, О. Киричука, Г. Костюка, Е. Помиткіна; сутність і структура етично-моральних цінностей у сучасній вітчизняній системі виховання обґрунтовано в роботах О. Вишневецького, Е. Корнієнко, Н. Косаревої, Л. Крицької, М. Красовицького, О. Сухомлинської. Концептуальні засади розвитку ідей гуманістичного виховання сформовано І. Бехом, Н. Ганнусенко, К. Чорною.

Різні аспекти вдосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців в умовах навчання у вищих навчальних закладах (ВНЗ) є предметом вивчення Т. Алексеєнко, О. Березюка, М. Богданова, І. Зязюна, О. Киричука, В. Ковальчука, С. Кондратьєва, Н. Кузьміної, А. Маркової, С. Маринчак, О. Мороза, О. Орлова та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте в сучасній педагогічній літературі не знаходимо окремих досліджень, де б аналізувалася гуманістично-громадянська спрямованість освітньо-виховного процесу в змісті підготовки майбутніх педагогів в системі університетської освіти.

Мета дослідження полягає в аналізі гуманістично-громадянської спрямованості змісту підготовки майбутніх педагогів у системі університетської освіти.

Виклад основного матеріалу. Узагальнюючи літературні джерела [1; 2; 3; 4; 5] зазначимо, що професійна підготовка майбутніх педагогів теоретично і методологічно базується на концептуальних підходах до підготовки фахівців педагогічної сфери, а саме:

- культурно-цивілізаційний (В. Андрущенко, Г. Костюшко, В. Луговий) сприяє етнокультурній самоідентифікації майбутніх фахівців засобами освіти;
- культурологічний (Ю. Афанасьєв, Л. Дьоміна, Б. Єрасов, І. Зайцева та ін.) забезпечує розвиток особистості, професійної культури педагога, духовного багатства, світогляду, цінностей, якими він керується у професійній діяльності;
- соціокультурний (В. Бех, І. Зимня, І. Зязюн, А. Капська, В. Кремень та ін.) передбачає залучення особистості до культурних цінностей шляхом освіти, активізацію виховного потенціалу освітнього середовища;
- особистісний (К. Абульхова-Славська, В. Загвязинский, Е. Зеєр, О. Карпенко, А. Капська, Л. Мішик, В. Серіков, С. Харченко та ін.) сприяє орієнтації студента на сприйняття себе як цілісного суб'єкта професійної діяльності (саморегуляція

- діяльності, ініціювання й реалізація власних стратегій, активне включення в діяльність і підвищення рівня професійної компетентності);
- діяльнісний (В. Андрущенко, В. Бех, Л. Виготський, А. Капська, О. Леонтєв, С. Рубінштейн, В. Семиченко, В. Сластьонін та ін.) передбачає включення студента в різноманітні ієрархічно залежні види діяльності з метою усвідомлення багатоаспектності діяльності, проблем і потреб;
  - системний (С. Архангельський, В. Беспалько, В. Загвязинський, І. Зязюн, Т. Ільїна та ін.) забезпечує цілісність навчання, взаємозв'язок його з зовнішнім середовищем;
  - соціально-педагогічний (В. Бочарова, М. Галагузова, І. Зверева, І. Мигович, Л. Міщик, В. Поліщук та ін.) сприяє творчій самореалізації особистості, засвоєнню соціокультурної реальності і соціальних цінностей, підвищенню життєвої компетентності особистості;
  - технологічний (Г. Андрєєва, Р. Вайнола, І. Зверева, І. Зимня, В. Іванов, А. Капська, О. Карпенко, С. Сисоєва та ін.) передбачає динамічність змісту, форм і методів підготовки фахівця, гнучке інструментальне управління навчальним процесом у ВНЗ, практичну спрямованість, варіативність підготовки;
  - інтегративний (В. Андрєєв, В. Галузинський, В. Сластьонін, І. Якиманська та ін.) – інтеграція, взаємодоповнення дисциплін різних циклів, поглиблення фундаментальних знань, диференціація навчання, раціональне співвідношення теорії й практики.

Окреслення вищезначених підходів дозволяє нам визначити специфічні аспекти до гуманістично-громадянської спрямованості підготовки майбутніх педагогів, серед яких визначаємо такі:

- гуманістична спрямованість педагогічного процесу (В. Андрущенко, В. Бех, Л. Міщик, В. Мясіщев, Н. Никандров, О. Потєбня, В. Сластьонін);
- професійна мобільність (О. Дудіна, Ю. Калиновський, М. Ратнікова, Н. Хорошко, Г. Чередніченко, Н. Шамрай та ін.);
- єдність процесуально-змістових і мотиваційно-ціннісних сторін підготовки (В. Бочарова, І. Зверева, А. Капська, Г. Лактіонова, М. Лукашевич, І. Мигович та ін.).

Безперечно, майбутній педагог потребує формування й визначення ціннісних орієнтацій, інакше в нього буде відсутній сенс життя або відбудеться його дегуманізація. У розв'язанні такого важливого питання особливе місце належить ВНЗ, де саме і готують майбутніх педагогів. Саме вища школа створює умови для формування світогляду студентів та їхнього всебічного розвитку. Особливо це стосується студентів, які обрали собі професію типу «людина – людина».

Разом із тим, О. Вознюк відмічає принципово важливу тенденцію: на сучасному етапі еволюції освіти особлива увага в педагогічному співтоваристві приділяється парадигмам антропоцентричної спрямованості (некласична, гуманістична, гуманітарна, людиноцентрична та ін.). Це говорить про тенденцію до кристалізації певної інтегральної освітньої парадигми – освітня сфера починає трансформуватися в бік суб'єкт-суб'єктної гуманістичної позиції [1].

Гуманістично-громадянська спрямованість змісту підготовки майбутніх педагогів у системі університетської освіти нами розуміється як гуманізація, олюднення соціально-педагогічної взаємодії, а, отже, відносин, діяльності й спілкування суб'єктів цієї взаємодії, що підпорядковані формуванню справжніх громадян, патріотів рідної землі.

Саме через гуманізацію відносин як найважливіший чинник цілісного формування особистості, умову освіти і виховання та спілкування, основу соціально-педагогічної взаємодії й виявлення конкретного змісту людських відносин, педагогічна наука здатна визначити шляхи формування моральної зрілості особистості з високою патріотичною свідомістю і міцною громадянською позицією [5; 6; 7; 8; 9; 10].

Гуманістично-громадянська спрямованість змісту професійної підготовки сучасної молоді передбачає: співробітництво зі студентською молоддю, підтримку її

суспільної ініціативи і вираження особливих інтересів різних її соціальних груп; бачення кожної конкретної особистості, зацікавлене ставлення до кожного студента, подолання байдужості, зневажливого ставлення до його честі, гідності, інтересів; подолання наслідків вікової сегрегації, яка спотворює людську психіку, душу і совість.

Гуманістично-громадянська спрямованість освітнього процесу в університеті покликана створювати такий мікроклімат психолого-педагогічної взаємодії, який би сприяв максимальній самореалізації особистості кожного студента, допомагав реалізувати в житті як свої знання й уміння, так і переконання й принципи на задоволення власних потреб і суспільних у цілому.

Виховний вплив усіх предметів навчального плану підготовки майбутнього педагога, очевидно, буде більш ефективним, якщо їх вивчення буде підпорядковане, крім іншого (що власне обумовлено вимогами фахової підготовки), усвідомленню й дотриманню норм, через які досягається стійке і дієве регулювання відносин. Мова йде про ті норми, які забезпечують стійке, добровільне і свідоме співробітництво суб'єктів педагогічної взаємодії, формують очікувану поведінку. До таких норм, у першу чергу, слід віднести ті, що підтримують формалізований порядок як у суспільстві в цілому, так і у складових його групах; економічні норми, що визначають сприйнятливі критерії господарсько-виробничої діяльності, доцільності й професіоналізму, практичності й ефективності; політичні, що визначають обов'язок підтримувати загальні принципи політичної системи Української держави, виконувати закони, дотримуватися положень Конституції; культурні, на яких ґрунтуються стійкі принципи комунікації, взаємодії між індивідами і різноманітними групами.

Оскільки гуманістично-громадянські цінності значною мірою проявляються в усіх важливих видах моральних обов'язків людини, то ефективному розв'язанню даної проблеми сприятиме запобігання утвердженню у свідомості й практиці студентської молоді таких соціокультурних механізмів в умовах установа ринкових відносин, як культ наживи і успіху, які приводять до відчуження людської сутності, втрати людиною самої себе у процесі соціальної життєдіяльності.

Звичайно, гармонія вихованості особистості, її керівні принципи, цінності, які вона стверджує протягом життям, її якості визначають гармонію подолання нею постійно існуючих конфліктів і протиріч, співвідношення можливостей і потреб. Разом із тим, важливо прийняти до уваги, що дія значущих у соціально-педагогічному аспекті цінностей (вітальних, соціальних, політичних, моральних, естетичних) опосередковуються системою освіти і виховання. Ось чому питання гуманістично-громадянської спрямованості освітньо-виховного процесу – це велика і важлива проблема, ефективність розв'язання якої значною мірою залежить від активності й зацікавленості в цьому всього професорсько-викладацького колективу ВНЗ.

Необхідно підкреслити, що гуманістично-громадянська спрямованість освітньо-виховного процесу чи не найбільше впливає на свідомість і психологію студента, тобто на зміни в його духовній сфері. Досягти ж цієї спрямованості можна шляхом значних змін у навчальній інформації в напрямі її гуманітаризації, збагачення надбаннями культурного життя, шляхом утвердження атмосфери відкритості, довір'я, емпатії, подолання схематичності й безбарвності при вивченні суспільних, людинознавчих аспектів проблем і подій, формування на цій основі у студентської молоді свідомості, що адекватна поступу реальних соціальних змін, прискорює їх, реставрує людську совість.

Гуманістично-громадянська спрямованість освітньо-виховного процесу в умовах університету – це запорука формування особистості висококваліфікованого фахівця, якому притаманні:

- розвинута індивідуальність, глибоке розуміння смислу людського життя, його цінності й недоторканості; національна гідність, повага до національних традицій,

- до представників інших етносів, до прав і свобод кожної людини; громадянська відповідальність, патріотизм, дисциплінованість, самосвідомість, мужність, активність і вірність, совісність, порядність і чесність; прихильність до державних інтересів, відповідальність за благополуччя своєї країни, за збереження цивілізації;
- розвинуті здібності до емпатії, рефлексії, співчуття і співпереживання, потреби в самопізнанні й саморегуляції, висока культура спілкування.

Таким чином, гуманістично-громадянська спрямованість освітньо-виховного процесу – це один із складників освітньо-виховного процесу ВНЗ, коли самовизначення і самореалізація стануть основою й метою навчальної діяльності індивіда, що й повинно визначити смисл існування вищої школи. Це фактично і визначає завдання трансформації гуманітаризації освіти.

Освітньо-виховна робота нині вимагає того, щоб усі підходи, методи і форми її реалізації сприяли найтіснішому контакту студента з навколишнім світом, виходу його за межі своїх внутрішніх переживань, розширювали безпосереднє середовище життєдіяльності, збагачували спектр міжособистісного спілкування, створювали умови, у яких він знаходив би почуття приналежності, виявляв самооцінку і самовідчуття свого значення, а тим самим – свою сутність. Тому гуманістично-громадянська спрямованість освітньо-виховного процесу в ВНЗ покликана:

- забезпечити реальні передумови оволодіння майбутнім педагогом змістом системи культурних цінностей і норм, що властиві українському народу та його окремим етнічним групам, як основи загальнокультурного розвитку, ерудиції й професійної готовності в поєднанні з інтелектуальною, мотиваційною, емоціонально-вольовою і практико-діяльнісною сферами;
- розкрити співвідношення різних структурних компонентів культури, їх варіантів: міфології, релігії, культури, науки як основи глибокого розуміння національних особливостей, традицій, звичаїв, усвідомлення інтегративного характеру громадянськості як морально-етичної цінності, у якій проявляються важливі аспекти абсолютно вічних, національних, сімейних цінностей і цінностей особистого життя; формування норм, уявлень і сприйняття людиною світу, суспільства, сутності й мети людського життя, об'єктивних змін, оновлення життя, духовного оновлення самої людини, її морального піднесення; визнання людини найвищою життєвою цінністю, осмислення єдності людського роду, себе як його невід'ємної частини;
- сприяти визначенню місця й ролі культури в різних галузях виробництва і підтримання духовних цінностей, у взаємодії різних етнічних груп і націй як умови глибокого розуміння майбутнім фахівцем культурних чинників, що необхідні для духовного збагачення різних сфер професійної діяльності; оволодіння принципами у сфері національних відносин, формування національної самосвідомості особистості, культури міжнаціонального спілкування.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, формування загальної й професійної культури майбутнього педагога є умовою досягнення у процесі його повсякденної діяльності високого професіоналізму, інтелігентності, виявлення гуманістичної й громадянської позиції. Це забезпечується реалізацією в освітньо-виховному процесі вищої школи особистісно орієнтованого, проблемно-діяльнісного і культурологічного підходів у цілісній методичній системі, через її програмно-цільову і професійну спрямованість, безперервність гуманітарної підготовки. Щодо останнього, то мається на увазі, що викладачі всіх кафедр ВНЗ не обмежуватимуться лише розкриттям суто наукових проблем своїх дисциплін, а глибоко усвідомлять необхідність висвітлення гуманістичної проблематики, розроблення й упровадження міжпредметних курсів чи спецкурсів у межах спеціалізації, які б включали кілька блоків питань, таких, скажімо, котрі забезпечують засвоєння культурологічних,

історичних, евристичних, соціологічних, етичних питань, що є умовою розвитку професійної ерудиції студента, цілеспрямованого поєднання різних галузей науково-технічного і гуманітарного знання як умови підвищення виховного ефекту освіти.

Список використаної літератури

1. Вознюк О. В. Побудова інтегральної педагогічної парадигми : постановка проблеми / О. В. Вознюк // Вісник Житомирського державного університету. Серія «Педагогічні науки». – 2000. – Вип. 48. – С. 22–26.
2. Лукашевич М. П. Соціалізація. Виховні механізми і технології / М. П. Лукашевич. – Київ : ІЗМН, 1998. – 112 с.
3. Мудрик А. В. Социальная педагогика / А. В. Мудрик. – М. : Академия, 1999. – 234 с.
4. Концепція національного виховання дітей та молоді у національній системі освіти // Інформаційний збірник МО України. – 1996. – № 13.
5. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору : монографія / В. Г. Кремень. – Київ : Педагогічна думка, 2009. – 520 с.
6. Сагарда В. В. Система підготовки педагога в університеті / В. В. Сагарда / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1991. – 321 с.
7. Сагарда В. В. Підготовка педагога-дослідника в умовах університету / В. В. Сагарда / Ужгородський державний університет. – Ужгород, 1991. – 197 с.
8. Сагарда В. В. Концепція підготовки педагога в умовах університету і її методичне забезпечення : матеріали доповідей і повідомлень науково-методичної конференції (м. Ужгород, 26-28 березня 1991 р.) / відп. ред. В. В. Сагарда. – Ужгород, 1991. – 132 с.
9. Сагарда В. В. Система підготовки педагога в умовах університетської освіти : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.01 / Володимир Васильович Сагарда. – Київ, 1992. – 480 с.
10. Проблеми гуманізації освіти в контексті трансформації вищої школи України : монографія / за ред. Т. І. Власової, Т. М. Талько. – Донецьк : АРТ-ПРЕС, 2008. – 232 с.

References

1. Voznyuk, O. V. (2000). The construction of integral pedagogical paradigm: raising of problem. *Visnyk Zhytomyr's'koho derzhavnoho universytetu (Announcer of the Zhytomyr state university)*, 48, 22–26 (in Ukr.)
2. Lukashevych, M. P. (1998). *Socialization. Educator mechanisms and technologies*. Kyiv: Institute of Maintenance and Methods of Studies (in Ukr.)
3. Mudryk, A. V. (1999). *Social pedagogic*. Moscow: Akademiya (in Russ.)
4. Conception of national education of children and young people in the national system of education. (1996). *Informatsiyniy zbyrnyk MO Ukrainy (Informative collection of ME of Ukraine)*, 13 (in Ukr.)
5. Kremen', V. G. (2009). *Philosophy of a man is in a center in strategies of educational space: monograph*. Kyiv: Pedagogichna dumka (in Ukr.)
6. Saharda, V. V. (1991). *The system of preparation of teacher is in an university*. Uzhhorod (in Ukr.)
7. Saharda, V. V. (1991). *Preparation of teacher-researcher is in the conditions of university*. Uzhhorod (in Ukr.)
8. Saharda, V. V. (1991). *Conception of preparation of teacher in the conditions of university and her methodical providing: materials of lectures and reports of scientifically-methodical conference (Uzhhorod, on March, 26-28 in 1991) / managing editor V. V. Saharda*. Uzhhorod (in Ukr.)
9. Saharda, V. V. (1992). *The system of preparation of teacher is in the conditions of university formation: of dis. ... doctor of ped. sciences: 13.00.01*. Kyiv (in Ukr.)
10. *Problems of humanizing of education in the context of transformation of higher school of Ukraine: monograph / ed. by Vlasova, T. I., & Tal'ko, T. M.* (2008). Donetsk: ART-PRES (in Ukr.)

Abstract. *Zobenko N. A. Some aspects of the educational process in the content of future teachers' training.*

Introduction. *The task of teacher quality training is assigned to the higher education system as one of the primary and basic stage of its formation and professionalization. The formation of the current education system needs the appropriate personnel – teachers, specialists on the new formation. However, in the modern pedagogical literature we cannot find some studies where the civil and humanistic orientation of educational process is analyzed – in the content of future teachers training in the system of university education.*

Purpose. *The purpose of the research is to analyze the content of training future teachers in the system of university education which is based on humanistic civic orientation.*

Results. *Humanistic orientation of civil educational process in terms of the university is a guarantee of formation of the identity of highly qualified specialists with the following characteristics:*

- *a developed personality, a deep understanding of the meaning of the human life, its values and integrity; a national dignity, a respect for national traditions and representatives of other ethnic groups, the rights and freedoms of every person; a civil responsibility, a patriotism, a discipline, a self-awareness, a courage, an activity and loyalty, a conscientiousness, an honesty and integrity; a commitment to the public interests, a responsibility for the welfare of his country and for the preservation of civilization;*
- *a developed capacity for an empathy, a reflection, a compassion and empathy, the need for self-knowledge and self-regulation, the high culture of communication.*

Originality. *Humanistic and civil orientation of the educational process of future teachers in the content of their training in our system of university education is understood as the humanization of social and educational interaction, and therefore the relations on activities and communication of this interaction which are subordinated to the formation of true citizens, patriots of native land.*

Humanistic and civil orientation of the educational process at the universities is designed to:

- *provide real prerequisites for the development of future professional system of cultural values and norms inherent to the Ukrainian people and its ethnic group as the basis for general cultural development of science and professional training in unity with the intellectual, motivational, emotional, volitional and practical spheres of activity;*
- *to disclose the correlation of various structural components of culture and their variations: mythology, religion, culture, science as the basis of deep understanding of national characteristics, traditions, customs, the understanding of the integrative nature of citizenship as moral and ethical values which reveal important aspects of absolutely eternal, national, family values and the values of privacy; the formation of norms, values, ideas and perceptions of the world, society, nature and the purpose of human life, the objective changes, the renewal of life, the spiritual renewal of the individual, his moral elevation; the recognition of human life as the highest value, the understanding of the unity of the human race and yourself as an integral part;*
- *to contribute to the determination of the place and the role of culture in different industries and maintain spiritual values, the interaction between different ethnic groups and nations as a factor of future specialist's deep understanding of the cultural factors which are necessary for the enrichment of different areas of his professional activity; mastering the principles in the area of national relations, the formation of national self-identity, a culture of the international communication.*

Conclusion. *The formation of general and professional culture of the teacher's identity is a condition to achieve a professionalism, intelligence, which creates human and civil position.*

This is achieved by the implementation in the educational process self-centered, problematic, active and cultural methodological approaches in an integrated system through its targeted professional focus and continuous humanitarian training. What about the last mentioned, it means that teachers of all the universities are not limited only within the disclosure of pure scientific problems of their subjects but deeply realize the need of highlighting the humanitarian issues, the development and the implementation of interdisciplinary courses or courses within the specialization that would include several blocks of something like concerning their own special courses, cultural, historical, heuristic, sociological, ethical issues, as a condition of professionalism of student and targeted combination of various branches of scientific, technical and humanitarian knowledge as a condition of raising the instructional effect of education.

Key words: *a humanistic education, the improving of the training of future specialists in the sphere of teaching in higher educational establishment; conceptual approaches to training specialists of the educational sphere; humanistic orientation of the educational process; the unity of content and value-motivation in teachers' trainings; a citizenship, national education, teacher training, cultural training.*

*Одержано редакцією 09.09.2016
Прийнято до публікації 16.09.2016*